

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt V. Exempla Sanctorum, qui ardenti animarum zelo flagrarunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

CAPVT V.

Exempla Sanctorum, qui ardenti animarum zelo flagrarunt.

Tertia est insignium sanctitate virorum multitudo, qui hoc ardentissimo animarum zelo ad imitationem sui capitis exarserunt, ut & sola eorum auctoritas satis esse possit ad permovendos Religiosorum, aliorumque Christianorum pios animos ad eam ardentem indefesseque sectandam.

Illud certe præ alijs hujus studij in procuranda fidelium, sive infidelium salute perfectionem maximè commendat, quod hoc studium, sive functionis genus, Apostolica vita à Sanctis Patribus appelletur, & revera sit, ac perinde ea summum perfectionis fastigium attingat necesse est. Neque enim dubitari potest quin Apostoli, qui in Evangelica perfectione principem locum obtinuerunt, utpotè qui primitias Spiritus sancti acceperunt, ut prædicat Paulus ad Rom. 8. quod à Christo Domino fuerint electi in eum finem, ac in totius Orbis regiones pro fide propaganda missi. Omnes igitur huic animarum zelo mancipati Apostolos Duces habent, eorumque professioni nomina dederunt.

Aliorum etiam Sanctorum tam veteris, quam novi Testamenti profertur exempla. Nam & amor zelusque animarum frequens, ardensque fuit in viris sanctis utriusque Testamenti. D. Chrysost. Tom. 4. homil. 25. in cap. 10. Epist. prima ad Corinth. ubertimè tractat hoc argumentum. Antiquis (inquit) magnis & generosis illis viris, hac maxima cura erat, ut summa cum diligentia aliorum vitam disquirerent, & manifeste cognoscerent nullum eorum unquam ad propriam respexisse utilitatem, sed proximi unanimesque. Quamobrem majorem in modum claruerunt. Etenim Moyses multa & magna operatus est miracula, sed nihilquam magnum eum fecit, ut beata illa vox, quam ad Deum habuit, cum inquit: Aut dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo. Hujusmodi erat & David, incircò dicebat: Ego Pastor peccavi, & ego male feci, & hi qui Ovile sunt, quid fecerunt? fiat manus tua super me, & super domum patris mei. Eodem modo Abraham non suam, sed mulierum quesivit utilitatem, ideo se periculis exponerat, & Deum pro his, qui nihil ipsi considerabant, deprecabatur. Illi quidem tantopere claruerunt: qui autem sibi tantum consulunt, considera quantum acceperint detrimentum. Fratris igitur filius, cum audivit, si tu dexteram elegeris, ego ad sinistram pergam, optione accepta suam quesivit utilitatem, quam non modo non invenit, sed ipsa quoque regio est incensa, quæ autem Abraham obtigit, incolumis servata est. Ad hæc Ionas non alijs, sed sibi ipsi prospiciens, pene periclitatus est & Civitas constituta, ipse vero agitur, jactatus, & obrutus est stribibus; sed cum multitudinis salutis invigilavit, suam invenit. Ita & Iacob in ovibus proprium non querens lucrum plurimas lucratus est; Joseph autem fratrum studens utilitati suam est consequutus. Qui missus à Patre non dixit: Quid è non audisti quod provisionibus & seminjs discerpere me aggrediebantur, & somniorum, & amoris erga me tui penas dabam? quid non contra me molientur cum in eorum ero potestate? Nihil hujusmodi causatus est, nec cogitavit quidem, sed rebus omnibus fratrum salutem præposuit: idcirco omnia postmodum bona adeptus est, qua cum clarissimum, gloriosissimumque reddiderunt.

Præterea Moyses, nihil enim prohibet iterum ejus meminisse & contemplari, quem modo res suas contempserit, & alienam persecutus est, Moyses inquam in Regia domo educatus, cum Christi opprobrium majores Egyptiæ thesauri divitiarum arbitretur, omnibus abjectis

cum Hebræis malorum particeps esse non recusavit. Quamobrem ipse non solum non servivit, sed & ipsos à servitute liberavit. Magna quidem hæc, & Angelo digna vita. Verum Paulus maximè in hoc excelluit: Alij namque omnes sui omisit bonis proximorum malis communi, ac non recusavit; Paulus autem longe majora aggressus est. Non enim simpliciter veluit aliorum calamitatibus participare, sed maximas ipse sustulit, ut ceteri bene haberent.

Divus Hieronymus Epistola. 12. quæ est ad Gaudentium, Tom. 1. de hoc ardenti zelo ita scripsit. Legimus Aaron Pontificem esse obviam furentibus flammis, & accenso thuribulo, Desiram cobivisse: Stetit inter mortem, & vitam Sacerdos magnus, vel ultra vestigia ejus procedere ignis ausus est. Moysi loquitur Deus: Dimitte me, & delebo populum istum. Quis nunc in terra est, qui obviare flammis velit, & cum Apostolo Roman. 9. dicere: Optabam ego anathema esse pro fratribus meis? Pereunt cum Pastoribus greges, quia sicut populus, sic Sacerdos. Moyses compassionis loquebatur affectu: Si dimittis populo huic, dimitte; si autem, dele me de libro vite: Vult perire cum pereuntibus, nec propria salute contentus est, gloria quippe Regis multitudo populi.

Idem sic habet Epistola quadragesima sexta ad Rusticum, 10. mo primo. Quod ignotus ad ignotum audeo scribere, sancta ancilla Christi Hedibia fecit deprecatio, quia nequaquam propria salute contenta, tuam & ante quesivit in patria, & nunc in Sancti locum querit, imitari cupiens Andrea, & Philippi Apostolorum benevolentiam, quorum uterque inventus à Christo fratrem Simonem, & amicum Nathanael invenire desiderat. Optaverat & quondam Loth cum filiabus salvare conjugem suam, & de incendio Sodomæ penè semestus erumpens educere, eam, qua pristinis vetus tenebatur astricla, & ardens fides pro una muliere perditæ, totam Segor liberat civitatem. Et Joseph fratres pascit in Ægypto: sponsusque audit à sponsa, ubi pascis, ubi cubas in meridie. Samuel quondam plangebatur Saulæ, quia peccati vulnura non curabat. Et Paulus lugebat Corinthios, qui fornicationis macula lachrymis delere volebant: Unde & Ezechiel 2. librum devorat scriptum intus, & foris carmine, & planctu, & vae: carmine super laude justorum, planctu super penitentibus, vae super his, de quibus scriptum est Proverb. 18. Cum venerit impius in profundum malorum, contemnit, in quibus omnibus in Andrea, & Philippo, in Loth, Joseph, & Samuele, & Ezechiele contemplatur Hieronymus dilectionem Sanctorum erga proximos suos, quos imitata est Hedibia deprecans Hieronymum, ut Rusticum conetur educere à peccato suo.

Gregorius Papa exponens locum Job, qui habetur in cap. 30. ipsi is lib. 20. Mosal. Cutis mea denigrata est super me, & ossa mea aruerunt, ait: Hæc sunt verba sancti viri Job, omniumque perfectorum, & in virtute sortium, qui dum infirmi ad iniquitatem profluunt, illi zeli sui igne cruciantur.

D. Anguilinus libro 2. contra Gaudentium Donatistæ. Torquet Diabli homines justos sceleribus impiorum hominum. Hanc persecutionem Loth justus patiebatur in Sodomis, cum Angli hospites ejus, cum homines putarentur, à Sodomitis appeterentur ad stuprum; etiam antequam domum justæ ingredi rentur, quod sine magno cordis cruciatu videre non poterat, unde inter suas persecutiones hanc commemorat Apostolus, cum dicit: Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis scandalizatur, & ego non uror? Unde quanto major in nobis est charitas, tanto majori cum dolore animi nos videmus separari homines à mæbru Christi. Unde quædo vos Donatista heretici in hoc vestro errore vitæ servitii, multo amarius nos dolemus, dici non potest, quæco

Hieron. epist. 12. ad Gaud. tom. 1.

Exod. 32

Rom. 9.

Exod. 32

Cant. 2.

Ezech. 2

Prov. 16

Gregor.

Job. 30.

August.

contra

Gauden.

2. Co-

rint. 11.

nos amore cruciatis; plus quippe impius Absalon Patrem suum David extinctus, quam rebelles afflixit; virum namque eum comprehendit cupiebat, ut qui malitia grassabatur, penitentia sanaretur. Erat ergo ille persecutor Patris, non solum contra legitimum patris Regnum arma capiendū, atque bellandū; sed multo amplius persecutus est cor parentum in illa impietate moriendo: unde si Catholicorum domus Donatista non diripissent, si Catholicorum membra non praececidissent, si denique Catholicos crudeliter non occidissent, hanc solam nos à vobis gravissimam persecutionem perpeti verisimè diceremus, quia videmus vos offensatos, & tabescimus: quia infirmatos, & infirmamur: quia scandalizatos, & urimur: quia perditos, & lugemus: hac mala vestra, quae vos in aeternum interitum mittunt, amarum nos persequuntur: quia illa quae à vobis nostris corporibus inferuntur: denique in illa persequutione, qua in nos servitis, cum laude gaudemus, in hac autem, qua vos peritis, si gavisi fuerimus, vobiscum perimus. Haecenus Augustinus.

Bern. in ser. 7. quadrages.

Et Divus Bernardus sermone 7. quadragesimae, cui titulus est de peregrino mortuo, & crucifixo, inter varias expositiones, quas adhibet illi loco Pauli ad Gal. 6. Mibi absque gloriari &c. per quem mihi mundus crucifixus est &c. Haec est una, ut mundus crucifixus dicatur Apostolo, & ipse mundo, quia crucifixum mundum videbat obligationibus vitiorum, & ipse crucifigebatur ei per compassionis affectum. Crucifixus Paulo mundus est reputatione, ipse vero mundo crucifixus est compassionem itaque tanta prospiciens flagitia, & mala in mundo, illis tantum diè cruciatur, & torquetur, ac si cruci, & patibulo affixus esset, in quo amor ingens Pauli ad proximos indicatur. Idem etiam Bernardus inter alias expositiones, quas sermone 28. adhibet illi loco Capitolorum: Nolite me considerare, quod secula sunt, quia decoloravit me sol: haec est, ut nigredinem se contumax spongia fateatur, propter animarum zelum, videns eas legem Dei praevaricari, ob earum amorem se à Sole decolorata, exemplo illius, qui dicebat Psal. 68. Zelus domus tuae comedit me, & illud: Tabescere me fecit zelus meus. Et item Psal. 118. Defectio tenuit me pro peccatoribus dereliquentibus legem tuam. Vel, decolorari à Sole est ignescere charitate fraterna, flere cum flentibus, cum infirmantibus infirmari, uti ad scandala linguorum. Sic Bernardus.

Psal. 68. Ps. 118.

Chryf. homil. 16. in epist. ad Rom.

Ac denique Sanctus Chrysof. qui pluribus locis, cum de S. Pauli charitate adversus proximos loquitur, ita effere fecit spiritum, adeo alta admiratione tantae charitatis suspenditur, & abtipitur animo, ut vix apud se sit, vix seipsum capiat, praefertim cum illud explicat: optabam anathema esse à Christo (hoc est, inquit, carere aeterna remuneratione, & Christi praesenti conspectu) pro fratribus meis, qui sunt Israelitae, sic exponit: homilia 16. in Commentariis Epistola ad Romanos, & alibi: Optabat, inquit, in gehennam mitti, & iudicium subire perpetuum pro eorum salute, à quibus fuerat saepe lapidatus, qui cum interficere contenderant, ut hi tantarum ei authores afflictionum per fidem corpori Christi jangerentur. Quis ita dilexit Christum? Si tamen hac dilectione, & amore maius est aliquid nuncupandum.

Chryf. 4. cap. 9. rom. 4.

Sed & verba ipsius Chrysof. audiendus, Homilia 16. in Epist. ad Romanos, cap. 9. Tomo 4. in illa verba: Optabam enim ego ipse anathema esse à Christo, pro fratribus meis. Quid autem, o Paulus à Christo, illo inquam Christo, quia te desideratur? à quo te nec calorum regnum, nec gehenna separabat, neque ea, quae cogitari possunt: nec alia tordem: ab hoc nunc precaris anathema esse: quid accidit: num desiderium illud excusasti, ac deposuisti: hanc quaquam (inquit) sed pro fratribus meis:

nec id utcumque volo, sed opto, multumque desidero, ut fratres mei salvi fiant, optarim anathema esse: ergo ipse ipse, ego qui omnium magister sum effectus, qui meritis infinis a coeegi, qui coronas infinitas expecto, qui si illum amo, ut meus erga illum amor mihi sit: rebus omnibus astutior, qui quotidie propter illum uror, unam enim per omnia considerabat, nempe quomodo palatrum hunc amorem experiet.

Idem explicans caput primum ipsius, sermone Chrysof. quarto in Epist. ad Philip. 1. ubi multa de dilectione proximorum docet Apostolus, qualia sunt: Testis enim mihi est Deus, quomodo cupiam omnes vestros in visceribus Christi coardior autem, è duobus desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo, multo magis melius, permanere autem in carne necessarium propter vos, & hoc confidens suo, quia manebis, & permanebis omnibus vobis ad profectum vestrum, quae verba exponens Chrysof. ait: Quid dicit Paulus? cum hinc abiens in ipsum colum migraturus sis, atque cum Christo futurus: ignoras quia eligere debet? & non solum istud, sed quod huius est vis, eligis, nempe ut in carne maneat: quam obrem? non acerbam vitam ducebas in vigiliis, in naufragiis, in fame, ac siti, ac nuditate, in curis, & sollicitudinibus? Cum infirmo infirmus eras: in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in jejuniis; qui quies quadragesimae plagae una mirus accepisti: ter virgis es casus, semel lapidatus (2. Cor. 11. 6.) noctem ac diem in profundo maris egisti: in periculo fluminum, periculo latronum, periculo in civitate, periculo in solitudine, periculo in falsis fratribus, & adibus infelicem hanc vitam desiderat: si namque nihil tibi horum obtigisset, sed quicquid agebas, cum voluptate etiam, & libere parasses; nunquid oportebat incertitudinem futuri eventus nutientem ad portum quendam confugere? quis mercator navem habens multis rerum copiis plenam, cum liceat ad portum jam appellere, tutoque quiescere, adhuc tamen in mari navigare mallet: quis athleta cupiet amplius certare, cum iam liceat coronari? quis pugilum eligeret denovo certamen ingressus de suo ipsius capite periclitari, cum iam si vellet, coronam posset accipere? quis est ille miles, qui cum liceat iam cum celebrare, & trophaeis à bello liberari, cumque Rege requisierit in ipsi regis palatii, sustineat adhuc in bello & sudare, & in aciem collocari? quomodo ergo cupit & ipse hac vitam consistere, qui dicebas, 1. Cor. 10. h. 2. timeo ne dum alijs praedico, ipse reprobus efficiar: etsi ob nullam aliam causam, ob hanc certe liberationem desiderare oportebat. Papa, quis est hic Apostoli animus: nihil par illi unquam, vel sui, vel erit futura metiri, in numeris malis obnoxius es, & apud Christum esse non vis: non (inquit) quia quos lucrifecisti; sed propter expeditiores opto constituere & solidiores, & ut agricolationem illam, quam plantavi frugiferam reddam, à Christo volę exulare: non audisti me, non quod mihi est utile, sed quia sunt proximorum querentem qui anathema esse voluit à Christo pro fratribus, quomodo non multo amplius istud eligam, cum mihi ipsi libenter ex mora, ac dilacione damnum inferam, quo aliqua postea illis obtingere salus.

Ac denique Homil. 3. de Laudibus Pauli tom. 3. idem Pater varias charitatis formas, ac veluti personas in Apostolo recenfer dicens: Nemo ita dilexit inimicos, nemo erga insidiatos suos tam beneficus fuit, nullus pro afflictionibus suis tanta perpassus est: ut enim aliquis indulgentissimus pater afficitur erga filium phrenesi comprehensum, cuius quanto magis convulsus, itibusque pulsatur, tanto ejus potius miseratur, & desinet. Ita Paulus majora addebant fomenta pietatis erga eos à quibus affligebatur: unde pro eis, qui eum quinquies verberaverunt, qui eum caecis overaverunt, qui ipsius scirebant cruorem, testimonium (inquit Roman. 10.) Romanis

Chrysof. de Laudibus Pauli homil. 3. Tom. 3. Romanis 10.

illu perhibeo, quoniam emulationem Dei habent, sed non secundum scientiam. In quantum poterat, laborabat umbram eis excusationis aliquam obtinere, & quia sermone illu fidem perfuadere non poterat, ad orationes se convertere ad assiduas, tres (ait ibid.) voluntas quidem cordis mei & obsecratio ad DEUM sic pro illis in salutem, que utique omnia sunt verba amanti, & valde eorum utilitatibus providenti. Et item, Filioli mei quos iterum parturio, donec formetur Christos in vobis, & iterum, quoniam Corinthum fornicarium ab Ecclesia corpore separabat (ait 2. Corinth. 2.) ex multa tribulatione, & angustia cordis scripsi vobis per multas lachrymas, non ut contisteremini, sed ut sciatis, quoniam charitatem habeo abundantius in vos (1. Corinth. 9.) factus sum Judæis tanquam Judæus; his qui sine lege erant, factus sum quasi sine lege ethnicus: factus sum infirmis, quasi universum mundum genuisset, sic perturbabatur, sic currabat, sic omnes in Regnum Dei festinabat inducere docendo, orando, minando, pollicendo, per sermonem, & per discipulos, per se ipsum conabatur erigere laborantes, stantes vero firmare, torpentes animare, humili jacentes attollere &c. Pro uno servulo Onesimo ad Philemonem integram scribit Epistolam omni affectu plenam, milites se ipsum tradidit in mortem, & ait: Ego autem libentissime impendam, & superimpendar ego ipse pro animabus vestris. (sic 2. Corinth. 2.) Cumque celsus in omni consisteret arce virtutum, omnem tamen flammam precipuo charitatis ardore vincebat. Ut enim missum in ignem ferrum totum ignis efficitur, sic Paulus charitate succensus, totus factus est charitas, quæ quasi communis totius mundi esset Pater, ita in amore omnium ipsos eorum imitabatur parentes, ac superabat, & pecunias, & verba, & corpus, & animam pro his, quos diligebat, impendens. Sic Chrysofomus.

Divus autem Bernardus in sermone de S. Martini, Domine (inquit) si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem (2. ad Timoth. 4.) Bonum certamen certasti, cursum consummasti, fidem servasti, reposita est tibi corona justitiae, & adhuc dicis, propter bonum proximi non recuso laborem, fiat voluntas tua. Obculisti planè Isaac, unicum illum, quem diligis, quod in te est, jugulasti, immolasti. Singulare gaudium tuum, pia seropione paratus iterum redire in pericula, innovare certamina, denuo laborem sibi, & prolongare tentationem propter proximum, & à Christo peregrinari diutius ab illa tanta, & tam optata sollicitate. Angeli in ministerium mittuntur propter eos, qui hereditatem capiunt salutis, sed tamen semper curantes bonum proximorum divina assistant presentia. Hanc paratus est Martinus propter fratres dilatare. Magnum est Petre, quod Dominum secuturus omnia reliquisti, sed audio te in morte dicentem: Bonum est nos De esse, non est hoc, si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem. (Psal. 107) Paratum cor tuum, ò Martine, paratum cor tuum, sive dissolvi, & esse cum Christo, sive manere in corpore, mille subditis laboribus, si id amor proximi efflagitat.

Ac demum de S. Joan. Chrysof. tanti Magistri nempe S. Pauli Discipulo, aliquid etiam profiteramur, ut intelligamus quantum fuerit illius in proximos charitatis ardor: Sic enim de semetipso scribit: Vellem si fieri posset, vestris oculis ostendere, quam in vos habeo charitatem: Nihil enim est mihi vobis jucundius & desiderabilius, ne hæc ipsa quidem lux: Millies enim optarem ipse esse cæcus, si per hoc liceret vestras animas convertere, adeo ipsa lux est mihi salus vestra jucundior. Quid enim me juvant solares radij, quando, que propter vos accipitur, animi agritudo oculis meis magnas offundit tenebras? Lux enim tunc est bona, quando apparet in latitia. (& paulo post.) Im-Thom, à Jesu Oper. Tom. 1.

plere gaudium meum liceat vobis salutem affequi, me autem propter vos reddere rationem, vobis dari salutem, me vero accusari, quod meum munus non impleverim: Non enim curo, ut pro me salvifici, sed ut salvificiis quacunque ratione.

Et de S. Francisco sanctus Bonaventura in vita S. Francisci cap. 5 sic scripsit: Non se Christi reputabat amicum, nisi animas foret, quas ille redemit: saluti in vitam animarum nihil præferendum esse dicebat, eo magis S. Franciscus, quod unigenitus Dei pro animabus dignatus fuerit in Cruce pendere.

Ac denique B. Pater Ignatius, (authore Patre Ribadeneira, libro quinto, cap. secundo vitæ ejus,) agebat, se, si quid ad animatum salutem pertineret, paratissimum esse nudis pedibus, cornibusque onustum per plateas incidere, nullumque recutare habitum, ridiculum, aut probrosum vestimentum genus, quod esse utile hominibus posset; quod re ipsa comprobavit, si quando sese occasio obtulit: Etenim contemptus hujus, ac desipientiæ rerum omnium, pro animarum lucro, est origo Dei amoris & proximi.

Plenæ etiam sunt sacræ literæ, & historiæ Ecclesiasticæ Apostolicis exemplis innumerabilem hominum, qui & vitam salutis aliorum causa libentissimè profuderunt, & ipsas etiam gravissimæ ignominie notas subierunt; ut propterea necesse non sit diutius in ijs recensendis immorari.

CAPUT VI.

In studium Infideles juvandi omnes ferè, & in heroico gradu, influunt Virtutes.

Alterum caput, ex quo hujus functionis juvandi Infideles perfectio ducitur, est magnitudo, & præstantia earum actionum, quæ hoc studium comitantur, quæ non modò naturæ vires superant, sed etiam tanto intervallo antevertunt, ut sine uberrima gratiæ copia sustineri, neque adiri possint: quare nihil est, quo ubertius laudari possit, quam ex hoc, quod non una, aut altera virtus, sed omnium planè virtutum agmen, ac omnes ferè in gradu heroico, & perfectissimo in eum confluant; Et ut ab ipso limine incipiam, hoc est ab ipsis virtutibus, quæ in primo quasi divinæ vocationis ad animarum conversionem conceptu, cum ipsa vocatione in animo à Deo ingenerantur, mirum est quantum in hoc etiam quasi vestibulo, desiderium ipsum DEO cooperandi in hac functione operum segetem, & per se meliorum, & difficiliorum, ac plurimorum offerat sic à Deo vocatis.

Primum enim vocatio ipsa, & multo magis studium animas juvandi executioni mandatum, Apostolicam mentem, animumque efformat intrepidum, omnibusque imbuat virtutibus. Atque ut ab his incipiam, quæ Theologica vocantur, apertum est, Missionum studium constare non posse non solum sine fide, sed sine magna, & excellenti fide: nam quisquis hoc facit, ut propter verba laborum Domini, ea quæ habet, quæ videt, & quæ diligit, pro his, quæ non videt, deserat, & præsentia pro futuris, nempe patriam, fratrum carnalium, consanguineorum, parentum, amicorum, divitiarum, cæterarumque commoditatum omnium emolumenta commutat, ac ingrediatur vias duras, sine dubio ad maximum, & altissimum fidei gradum pervenit, Magna est deinde

B

fidei